

ΑΠΡΙΛΗΣ 21, 2010

ΑΝΟΙΚΤΟΙ ΦΑΚΕΛΟΙ

- Από μαύρη οθόνη και σε μαύρο φόντο πηγάζει ο τίτλος:

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1967.

Ακολουθεί ο θυρεός της κούνιας, το ψοφοπούλι.

Ακολουθεί βίντεο με μουσικό χαλί, διάρκειας 1.30, με σκηνές εναλλασσόμενες αστραπιαία από πραξικόπημα στην Αθήνα, συλλήψεις, πρόσωπα της εποχής, κουντικές φιέστες, οι συνταγματάρχες που χορεύουν, που μιλούν που σεργιανίζουν, στρατός, πολυτεχνείο, εισβολή στην Κύπρο. Και μετά πέφτει το opening της εκπομπής και ο τίτλος της εκπομπής:

ΣΗΜΑ ΕΚΠΟΜΠΗΣ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΡΕ Γ...

ΓΕΝΙΚΟ ΙΝΤΡΟ

Καλησπέρα σας.

Σημαδιακή η ημέρα σήμερα. Αποφράς ημέρα, όπως θα λέγαμε και πριν από 47 χρόνια. Σαν σήμερα ξεκίνησαν τα τανκς για να βάλουν την Ελλάδα στο γύψο και να προετοιμαστεί η σφαγή στην Κύπρο. Και πρέπει να θυμόμαστε με σχολαστικότητα τέτοιες μέρες σε εποχές δύσκολες όπως η σημερινή. Με την εκκρεμότητα στο Κυπριακό και στο μέλλον μας να συντηρείται και να επιτείνεται. Με τις εστίες που προκαλούν μια ψυχοφθόρα εκκρεμότητα στην Κύπρο και το Αιγαίο να παραμένουν εν ενεργεία. Με τις ισορροπίες να ανατρέπονται και με τον ετσιθελισμό

να επιδιώκει και πάλι να επιβληθεί, απειλώντας την ίδια την ύπαρξη μας. Αλλά και με νοσταλγούς της μεσοιανικής παράκρουσης να σηκώνουν και πάλι κεφάλι.

Αυτό λοιπόν θα πράξουμε σήμερα. Θα θυμηθούμε. Θα θυμηθούμε πως φτάσαμε στην 21^η Απριλίου του 1967 και πως άνοιξαν οι κερκόπορτες το 1974. Θα επιχειρήσουμε να εκτιμήσουμε σωστά πόσο και πώς το πραξικόπημα των συνταγματαρχών στην Ελλάδα αποτέλεσε απειλή, μέγιστη απειλή για την Κύπρο. Και θα θυμηθούμε πώς και γιατί Κυπριόπουλα, εντάχθηκαν από την αρχή στον αντικουντικό αγώνα, φτάνοντας και μέχρι την ύστατη θυσία, το θάνατο, για τη δημοκρατία, για την ελευθερία και για την Κύπρο.

ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

INTRO 1

Από την ανακήρυξη του το σύγχρονο Ελλαδικό κράτος δεν μπόρεσε να λειτουργήσει έξω από την επιρροή, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, στον ένα ή στον άλλο βαθμό, των ξένων. Γεγονός που πολλές φορές οδήγησε σε εθνικές περιπέτειες και καταστροφές.

Η Μικρασιατική καταστροφή, οδήγησε σε μια παρατεταμένη εσωτερική κρίση, πολιτική και οικονομική, η οποία κατέληξε στη δικτατορία της 4^{ης} Αυγούστου και του Μεταξά. Ο Δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος και η αντίσταση κατά του φασισμού δημιούργησε προϋποθέσεις μιας εθνικής ανάτασης, η οποία δυστυχώς δεν διήρκησε για πολύ. Τερματίστηκε την επαύριον του τερματισμού του πολέμου και την επέμβαση των ξένων για την ποδηγέτηση των δυνάμεων της αντίστασης κατά του χιτλεροφασισμού. Η νίκη της ξένης επέμβασης οδήγησε στην πλήρη εθνική

εξάρτηση των Αθηνών, πρώτα από το Λονδίνο, από όπου τότε διεκδικούσε την ελευθερία της η Κύπρο και στη συνέχεια από την Ουάσιγκτον.

Στα μέσα της δεκαετίας του 60 και με καταλύτη κυρίως το Κυπριακό, δημιουργούνταν για πρώτη φορά ρεαλιστικές προϋποθέσεις για απαλλαγή της ξένης εξάρτησης. Η πορεία δυστυχώς προς την εθνική ανεξαρτησία διακόπηκε από το πραξικόπημα των συνταγματαρχών στις 21 Απριλίου 1967

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΝΤΕΟ 1: «ΕΛΛΑΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΚΑΘΟΛΙΚΩΣ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΩΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΕΝΩΝ»

ΒΙΝΤΕΟ 1

Η ιστορία του πραξικοπήματος των συνταγματαρχών στην Ελλάδα στις 21 Απριλίου 1967, ξεκίνησε πολύ πριν. Είχε τις καταβολές του στο αποτέλεσμα του εμφύλιου σπαραγμού μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και την πρόσδεση της Ελλάδας ολοκληρωτικά στο άρμα του λεγόμενου ελεύθερου κόσμου. Η Ελλάδα είχε γίνει εκ των πραγμάτων ένα γρανάζι του ψυχρού πολέμου. Η εξουθένωση που προκάλεσε ο πόλεμος, η κατοχή και ο εμφύλιος, έφερε την πλήρη εθνική εξάρτηση. Και ζητήματα όπως το Κυπριακό που επενεργούσαν ως καταλύτες στο ελλαδικό πολιτικό γίγνεσθαι, αντιμετωπίστηκαν από ξένους επικυρίαρχους ως οχλήσεις που έπρεπε να εκλείψουν. Αν η Δημοκρατία αποτελούσε εμπόδιο σε περίοδο κορύφωσης του ψυχρού πολέμου και της μεγάλης αντιπαράθεσης στη Μέση Ανατολή, τότε η Δημοκρατία έπρεπε να μπει στο γύψο. Και αν η Δημοκρατία παρεμπόδιζε τη διευθέτηση του Κυπριακού κατά τρόπο που να υπηρετούνται τα στρατηγικά συμφέροντα των επικυρίαρχων, τότε έπρεπε να πάψει να υπάρχει. Πώς; Με τα άρματα

Comment [C1]: ΠΛΑΝΑ ΑΠΟ 67-74
4.10
5.32
6.50
9.30

μάχης και την καταφυγή στα ελληνοχριστιανικά συνθήματα.

SOUND UP 1

Comment [C2]: 67-74

ΑΡΧΗ=36.07

Δεν κρατάμε χειρουργικά μαχαίρια, αλλά ούτε και τσεκούρια. Άλλοι είναι χρησιμοποιούν τα τσεκούρια. Εννοώ ότι, ο καθένας μπορεί να πιστεύει ει οίον σύστημα επιθυμεί. Οι Έλληνες δεν είναι δυνατόν να πιστεύουν εις τον κομμουνισμόν. Μη ξεχνάτε όμως κύριοι ότι ευρισκόμεθα προ ενός ασθενούς του οποίου έχομε επί της χειρουργικής κλίνης και του οποίου εάν ο χειρουργός δεν προσδέσει κατά την διάρκειαν της εγχειρήσεως υπάρχει περίπτωση αντι δια της εγχειρήσεως να του χαρίσει την αποκατάστασιν της υγείας, να τον οδηγήσει εις τον θάνατον.

ΤΕΛΟΣ=36.04

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=37.00

ΔΙΑΡΚΕΙΑ= 0.56

CG= Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ / Ο «ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ»

Το καθεστώς της δεξιάς που εγκαθίδρυσαν οι ξένοι στην μετεμφυλιακή Ελλάδα, καταρρέει κάτω από το βάρος της εθνικής εξάρτησης και της καταπίεσης. Το 1964 Ο Γεώργιος Παπανδρέου, ο Γέρος της Δημοκρατίας όπως έμεινε γνωστός, επικεφαλής ενός ευρύτατου δημοκρατικού ρεύματος εκπαραθυρώνει στις κάλπες την κυβέρνηση της δεξιάς και ανέρχεται στην εξουσία. Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, απηυδισμένος από τις μηχανορραφίες των ξένων μέσω του παλατιού, φεύγει αυτοεξόριστος στο Παρίσι. Ο κόσμος κατεβαίνει στους δρόμους για να προασπίσει τη Δημοκρατία που κέρδισε με τους αγώνες του και αντιμετωπίζει τους μηχανισμούς καταστολής που παραμένουν στη θέση τους. Στο πολιτικό επίπεδο

Comment [C3]: 10.00
11.45
1327

οργανώνεται η αποστασία από την Ένωση Κέντρου προκειμένου να επιστρέψει η εξουσία υπό την επιτήρηση των ξένων. Με στόχο ΚΑΙ το Κυπριακό.

Στις 15 Ιουλίου 1965 ο νεαρός τότε βασιλιάς Κωνσταντίνος αρνείται να υπογράψει την ανάληψη του Υπουργείου Άμυνας από τον Γεώργιο Παπανδρέου και την απομάκρυνση του Πέτρου Γαρουφαλιά και του Αρχηγού τους Γενικού Επιτελείου. Διενεργείται τότε το βασιλικό πραξικόπημα, όπως έμεινε γνωστό. Ήταν η περίοδος που εξυφάνεται το περιβόητος σχέδιο Άτσεσον που απορρίπτει μεν ο Μακάριος και ο Γεώργιος Παπανδρέου, αλλά που συζητούν οι αποστάτες. Ήταν η περίοδος που ο Παπανδρέου ενισχύει κρυφά την άμυνα της Κύπρου με μια ολόκληρη μεραρχία, μπροστά στις τουρκικές απειλές για εισβολή.

Comment [C4]: 31.12

Comment [C5]: 18.06

Comment [C6]: 25.36
40.16

Η Ελλάδα μπαίνει σε μια παρατεταμένη κρίση με γενική αναταραχή. Ο Βασιλιάς υποχρεώνεται κάτω από το βάρος των λαϊκών κινητοποιήσεων να ορίσει εκλογές για τις 3 Απριλίου, 1967, με περιφανή την προδιαγραφόμενη νίκη των δημοκρατικών δυνάμεων.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟ ΗΧΟ. 0.30

Το πραξικόπημα των συνταγματαρχών προκαλεί διεθνείς αντιδράσεις. Η διεθνής κοινή γνώμη το προσέλαβε ως ύβρη τον βιασμό της Δημοκρατίας στο λίκνο της. Στην Κύπρο ιδρύεται την ίδια ημέρα Επιτροπή αποκατάστασης της Δημοκρατίας, όπως έγινες και σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.

SOUND UP 2

ΑΡΧΗ=1.38

Αυθημερόν, 21η Απριλίου του '67, όταν εκδηλώθηκε το πραξικόπημα των συνταγματαρχών,

η επιτροπή κυκλοφόρησε διακήρυξη που καταδίκασε το πραξικόπημα και την επόμενη έκανε συγκέντρωση στη Λευκωσία και συστάθηκε και σε σώμα με επιτροπή πενταμελή και όλα. Στη συνέχεια η δράση της επιτροπής είχε μεν και εκδηλώσεις, διασκέψεις, καταγγελίες, πικετοφορίες στην Κύπρο, αλλά τεράστια ήταν η συμβολή της στο ότι κατεύθυνε ένα αγώνα σε όλες τις ευρωπαϊκές σχεδόν χώρες. Να σου αναφέρω χαρακτηριστικά από την τότε Σοβιετική Ένωση μέχρι Αγγλία, Ιταλία, μέχρι Αυστραλία, όπου υπήρχαν αντίστοιχες επιτροπές για την αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Ελλάδα και πολλές φορές συνέπεσε και έκαναν και κοινές εκδηλώσεις στην Κύπρο ταυτόχρονα, στη Μόσχα, στη Μελβούρνη. Στα πλαίσια αυτά λοιπόν, η δράση της επιτροπής ήταν μεγάλη. Δεν ήταν αντίδραση αυθόρμητη αυτή, η οποία εκδηλώθηκε από τους πρωταγωνιστές της επιτροπής. Όπως τονίζουν χαρακτηριστικά όλοι ανεξαιρέτως, από την πρώτη στιγμή αντιλήφθηκαν ότι τα σχέδια της χούντας αποσκοπούσαν στην προδοσία σε βάρος της Κύπρου.

ΤΕΛΟΣ= 3.06

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=1.28

CG= ΘΕΜΗΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ / ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ....

Η διεθνής κατακραυγή και καταδίκη απομονώνει τη χούντα των συνταγματαρχών. Στο εσωτερικό η αποδοχή είναι ελάχιστη. Μια εικόνα που αποτυπώνεται με την αλησιόμονη παράφραση του χουντικού συνθήματος Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών από το Γέρο της Δημοκρατίας Γεώργιο Παπανδρέου: Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών, καθολικώς και ορθοδόξως διαμαρτυρομένων.

Comment [C7]: ΑΠΟ ΧΟΥΝΤΑ

Στην Κύπρο, εκδηλώνεται εκθρόνιση κατά της λεγόμενης εθνικής επανάστασης. Και η χούντα αντιλαμβάνεται ότι χρειάζεται μια επιτυχία η

Comment [C8]: ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΕΠΟΧΗΣ

οποία θα επιτρέψει σε δυνάμεις όπως οι πάτρωνες της οι Ηνωμένες Πολιτείες του Χένρυ Κίσιγκερ και του Ρίτσαρντ Νίξον, να τους αποδεχτούν. Και θεωρούν ότι το Κυπριακό προσφέρεται για κάτι τέτοιο.

Το Σεπτέμβρη του 1967, η χούντα προσκαλεί τον Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ πρωθυπουργό τότε της Τουρκίας, σε συνάντηση για το Κυπριακό στον Έβρο. Ήταν η εποχή που η χούντα παρουσιάζει την Κύπρο περίπου ως μία πόρνη για την οποία τσακώνονται δύο φίλοι.

Η συνάντηση καταλήγει σε εξευτελισμό της Ελλάδας. Η χούντα υποχρεώνεται να αποδεχτεί την απομάκρυνση της Ελληνικής μεραρχίας από την Κύπρο. Την οποία μεταφέρουν στην Ελλάδα κρυφά και μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας, στο Βόλο και σε άλλα επαρχιακά και απομονωμένα λιμάνια.

Comment [C9]: ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ

Την ίδια στιγμή εμφανίζεται το φαινόμενο της παρανομίας στην Κύπρο με ενέργειες κατά της νόμιμης κυβέρνησης και ηγεσίας της Κύπρου. Παράνομες οργανώσεις, δολοφονικές απόπειρες κατά του Μακαρίου, εκκλησιαστικά πραξικοπήματα, όλα σχεδιασμένα στ' όνομα της ένωσης που προωθούν όμως τον ενταφιασμό της και την καταστροφή με την τουρκοποίηση. Η Κύπρος βρίσκεται στο στόχαστρο. Η 15^η και η 20^η Ιουλίου 1974 είναι κιόλας ορατές.

Comment [C10]: ΑΠΟ ΒΙΒΛΙΟ ΘΕΜΗ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΝΤΡΟ 2

Μέσα σε τέτοιες συνθήκες και μπροστά στο φαινόμενο της χουντικής διάβρωσης της Εθνικής Φρουράς και άλλων βασικών υπηρεσιών στην Κύπρο, οι κίνδυνοι που απειλούσαν το νησί ήταν

πια ορατοί. Και φυσικό ήταν όσοι αντιλαμβάνονταν αυτούς τους κινδύνους να δραστηριοποιηθούν στον αγώνα κατά των συνταγματαρχών. Υπέρ της Δημοκρατίας στην Ελλάδα και της ελευθερίας της Κύπρου. Στην ίδια την Ελλάδα αλλά και σε ολόκληρη την Ευρώπη νεαροί Κύπριοι φοιτητές εντάχθηκαν στις γραμμές των αντιστασιακών οργανώσεων για να παλέψουν κατά της χούντας. Και δεν ήταν λίγοι εκείνοι που φυλακίστηκαν, βασανίστηκαν, εξορίστηκαν, για τη συμμετοχή τους στον αγώνα αυτό. Ένας έδωσε ακόμα και τη ζωή του στο βωμό της Δημοκρατίας.

Το αποψινό μας πρόγραμμα είναι ένα αφιέρωμα και μια οφειλόμενη τιμή στα παιδιά εκείνα, που σήμερα κυκλοφορούν ανάμεσα μας ως ώριμοι άνθρωποι. Παρουσιάζουμε πέντε περιπτώσεις χαρακτηριστικές της γενιάς εκείνης και της αγάπης στην πατρίδα και στη Δημοκρατία. Χωρίς σχόλια. Με αγάπη και θαυμασμό.

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΝΤΕΟ 2: ΑΡΗΣ ΜΑΥΡΟΣΚΟΥΦΗΣ

ΒΙΝΤΕΟ 2

Ο Άρης Μαυροσκούφης βρέθηκε στην Αθήνα το 1967 με υποτροφία της Ελληνικής Κυβέρνησης. Ήταν φίλος με τον Πέτρο Δημητρίου, Κύπριο φοιτητή της ιατρικής. Δεν ήταν ιδιαίτερα πολιτικοποιημένοι, αλλά και οι δύο είχαν μια δυνατή αγάπη για την Δημοκρατία. Μπροστά στο βίβιο της στις 21 Απριλίου 1967 δεν μπορούσαν να μείνουν αδιάφοροι. Σήμερα ο Άρης θυμάται:

Comment [C11]: Ο ΑΡΗΣ

SOUND UP 3

ΑΡΧΗ=29.03

Εμάς βασικά αυτό, το οποίο μας υποκίνησε ήταν το εξής εμείς την εποχή εκείνη θα μπορούσαμε να χαρακτηριζόμαστε απολιτικοί μακαριακοί. Είχαμε τα

μαθήματά μας. Εγώ σημειωτέων σπούδαζα με υποτροφία της ελληνικής κυβέρνησης. Είχα πάρει δύο υποτροφίες και μια της κυπριακής και σπούδαζα με υποτροφία της ελληνικής κυβέρνησης. Προτίμησα της ελληνικής κυβέρνησης. Μας ενόχλησε το γεγονός ότι έγινε μια ενέργεια ουσιαστικά ενάντια στη δημοκρατία. Διότι επρόκειτο να γίνουν εκλογές. Και αντί να γίνουν εκλογές έγινε η δικτατορία με πρόοχημα κάτι το οποίο δεν έστεκαι σε τίποτε, το δήθεν κομμουνιστικό κίνδυνο, ο οποίος δεν υπήρχε στην Ελλάδα. Είπαν στην αρχή «βρήκαμε όπλα, πράματα», ποτέ δεν παρουσίασαν τέτοια πράματα. Ήταν ψευδοπροσχήματα. Βεβαίως αργότερα έγιναν φανεροί οι στόχοι της δικτατορίας. Εμείς τότε αδύνατον να καταλάβουμε αυτά τα πράματα, ούτε και νομίζω κανένας άλλος στην αρχή είχε καταλάβει γιατί έγινε η δικτατορία, αλλά αργότερα φανερώθηκε ότι είχε αφενός σχέση για να πωσωγυρίσει το δημοκρατικό κίνημα στην Ελλάδα (ένα) και το δεύτερο ήταν καθαρά για την Κύπρο.

ΤΕΛΟΣ=30.24

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=1.21

CG=ΑΡΗΣ ΜΑΥΡΟΣΚΟΥΦΗΣ

SOUND UP 4

ΑΡΧΗ=16.10

Ο Πέτρος κι εγώ μπήκαμε σε μια οργάνωση στην Ελλάδα, η οποία ονομαζόταν «Δημοκρατικές Επιτροπές Αντίστασης» και η οποία ήταν μια οργάνωση από φοιτητές και νέους ανθρώπους, αριστερής μάλλον κατεύθυνσης σαν οργάνωση και η οποία έβγαζε εφημερίδες. Είχαν δε μπει και δύο βόμβες εις το Σύνταγμα και η άλλη στο ... κοντά στο Hilton. Εμείς συλληφθήκαμε το Σεπτέμβρη του '67. Γενικά η οργάνωση συνελήφθη το Σεπτέμβρη του

‘67, πράγμα που δείχνει ότι η Χούντα είχε στοιχεία για την οργάνωση διότι συνέλαβε περίπου 200 άτομα ας πούμε. Όταν μας... όταν πήγαμε στο δικαστήριο κατηγορηθήκαμε με βάση τους νόμους του εμφυλίου πολέμου, ότι δια βίαιων μέσων θέλαμε να φέρουμε κομμουνιστικό σύστημα στην Ελλάδα. Το 509 του ‘47. Ναι. Νόμος του εμφυλίου πολέμου, τον οποίο χρησιμοποιούσαν για όλους. Κατηγορίες υπήρχαν, αλλά η πραγματική κατηγορία με την οποία και καταδικαστήκαμε ήταν αυτή ότι επιδιώκαμε δια βίαιων μέσων να φέρουμε το κομμουνιστικό σύστημα στην Ελλάδα, το οποίο βεβαίως δεν ήταν αλήθεια διότι είμεθα και σχετικά απολιτικοί εκείνη την περίοδο και ήταν μια κατηγορία, την οποία έβαζαν σε όλους. Χαρακτηριστικά είχε ένα, ο οποίος είχε πολεμήσει και στην Κορέα ο άνθρωπος και τον οποίο δικάζαν ότι ήθελε να φέρει το κομμουνιστικό σύστημα και τους είπε «κοιτάξετε, εγώ πολέμησα και στην Κορέα τους κομμουνιστές. Βρείτε έναν άλλο νόμο να με δικάσετε» και το δίκασαν για εθνική προδοσία. Δικαστήκαμε δε, από έκτακτο στρατοδικείο.

ΤΕΛΟΣ=18.20

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=2.10

CG=ΑΡΗΣ ΜΑΥΡΟΣΚΟΥΦΗΣ

SOUND UP 5

ΑΡΧΗ=21.50

Εγώ έκανα 5,5 χρόνια στη φυλακή και βγήκαν όταν έδωσαν ένα μέτρο για ξένους -και βασικά το μέτρο επρόκειτο για 5 Γερμανούς, οι οποίοι ήρθαν από τη Γερμανία κάποιον να πάρουν στο εξωτερικό, αλλά μαζί με αυτό έπιασε και άλλους ξένους -όπως ήταν μια Γερμανίδα άλλη, μια Ιταλίδα νομίζω, εγώ. Ο δε Πέτρος νομίζω είχε βγει λίγο διάστημα πιο μπροστά

για λόγους υγείας και θα ξανάμπαινε πίσω και μπήκε σε ένα καράβι και ήρθε στην Κύπρο, ο Πέτρος ο Δημητρίου. Ο Πέτρος ο Δημητρίου δυστυχώς πριν κανένα χρόνο του χάσαμε. Έχει πεθάνει από καρδιακή προσβολή. Έκανα πολλές φυλακές στον Κορυδαλλό, στην Αίγινα, στην Κρήτη, στην Αλικαρνασσό, τη Νέα Αλικαρνασσό, εκεί στις φυλακές της Νέας Αλικαρνασσού, στο Αβέρωφ. Έκανα σε πάρα πολλές φυλακές. Ήμαστε πολιτικοί κρατούμενοι. Είχαμε άριστες σχέσεις μεταξύ μας. Ήταν και αυτοί άνθρωποι, οι οποίοι αγωνίζονταν εναντίον της χούντας. Ήμαστε μια οικογένεια. Εμείς ήμαστε και ξένοι. Δηλαδή δεν μπορούσαν να έρθουν οι δικοί μας. Ερχόντουσαν με έβλεπαν που και που οι αδερφές μου. Φαντάσου τώρα να είσαι φυλακή στην Κρήτη. Πώς θα έρθει η αδερφή σου από την Αθήνα να σε δει; Αλλά ήμαστε πάντοτε με πολιτικούς κρατούμενους, άνθρωποι με τα ίδια ιδανικά που αγωνιζόντουσαν ενάντια στη χούντα.

ΤΕΛΟΣ=23.38

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=1.48

CG=ΑΡΗΣ ΜΑΥΡΟΣΚΟΥΦΗΣ

SOUND UP 6

ΑΡΧΗ=33.58

-Άξιζε τον κόπο η θυσία;

-Άξιζε, έστω και αν δεν μπορέσαμε στο τέλος να προσφέρουμε με την έννοια ότι να καταφέρουμε κάποιο ουσιαστικό πλήγμα κατά της δικτατορίας. Πιστεύω το άξιζε και πιστεύω ότι πρέπει έτσι να πιστεύουν όλοι εκείνοι, οι οποίοι φυλακίστηκαν, εξορίστηκαν στην Ελλάδα. Διότι πάρα πολλοί άνθρωποι, πάρα πολλές οργανώσεις αγωνιστήκαν.

Πάρα πολλοί άνθρωποι εξοριστήκαν. Δηλαδή εκεί που ήταν στα σπίτια τους ήρθαν, τους έπιασαν και τους έστειλαν εξορία.

ΤΕΛΟΣ=34.44

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=0.48

CG=ΑΡΗΣ ΜΑΥΡΟΣΚΟΥΦΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΝΤΡΟ 3

Αυτό που ήθελε η χούντα ήταν να γίνει αποδεκτή από τους ξένους κηδεμόνες της. Η σχέση του τότε μάγου της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής Χένρυ Κίσιγκερ με τη χούντα αποτέλεσε αντικείμενο πολλών αρκούντως τεκμηριωμένων μελετών. Όπως επίσης αρκούντως γνωστό είναι και το πάθος του κατά του Μακαρίου τον οποίο θεωρούσε εμπόδιο στην επιβολή λύσης της επιλογής του στο Κυπριακό. Τα δύο αλληλοσυμπληρώθηκαν με τους συνταγματάρχες στην εξουσία στην Αθήνα. Και αυτό είναι που φόβιζε τους δημοκράτες στην Κύπρο. Ο συνδυασμός αυτός που δεν μπορούσε παρά να σημαίνει προσπάθεια διείσδυσης στην κυπριακή κοινωνία και στο κυπριακό διοικητικό σύστημα. Και αυτό ακριβώς έγινε.

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΝΤΕΟ 3: «ΕΞΩ Η ΧΟΥΝΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ»

ΒΙΝΤΕΟ 3

Η χουντική διείσδυση στην Κύπρο άρχισε μέσα από την παρουσία του Ελληνικού στρατού στο νησί. Μια παρουσία που επιτεύχθηκε για σκοπούς άμυνας της Κύπρου μετατρεπόταν από τη χούντα σε στρατό εσωτερικής κατοχής ουσιαστικά. Οι

Ελλαδίτες αξιωματικοί που στελέχωναν την Εθνική Φρουρά οργάνωση την απόλυτη διάβρωση της. Διάβρωση η οποία επεκτάθηκε στη συνέχεια και στα σχολεία και σε κοινωνικούς φορείς, παίζοντας κάθε φορά με τους εθνικούς πόθους των Κυπρίων.

Από την άλλη, από την πρώτη κιόλας μέρα κάποιοι άνθρωποι στο νησί είδαν καθαρά τους κινδύνους και βγήκαν στους δρόμους για να καταδικάσουν το πραξικόπημα κατά της Δημοκρατίας στην Ελλάδα. Έτσι είχε γεννηθεί η Επιτροπή Αποκατάστασης της Δημοκρατίας στην Ελλάδα η οποία ανέπτυξε σπουδαία δράση εντός και εκτός Κύπρου.

Τη δράση αυτή διερεύνησε σχολαστικά ο Θέμης Πολυβίου, τον οποίο ρωτήσαμε για τη σχέση της Επιτροπής με την αντικουντική δραστηριότητα των Κυπρίων νέων στην ίδια την Ελλάδα και στην Ευρώπη:

SOUND UP 6

ΑΡΧΗ=4.10

Η ΕΑΔΕ ήταν ο σύνδεσμος. Η Κύπρος ήταν το αρχηγείο, μέσω του οποίου γινόταν διακίνηση μηνυμάτων, ανθρώπων, οι οποίοι κατέφευγαν στην Κύπρο και μέσω της Κύπρου έφευγαν σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, ανθρώπων τους οποίους καταδίωκε η χούντα. Ξέρουμε όλοι την υπόθεση την πρώτη και καλύτερη του Αλέκου Παναγούλη που φιλοξενήθηκε και πολλές φορές, πολύ καιρό στην Κύπρο. Υπήρχαν σύνδεσμοι της ΕΑΔΕ σε όλες ανεξαιρέτως τις χώρες. Ο Αντρέας ο Χριστοδουλίδης ήταν στην Αγγλία, κάποια στιγμή στη Γερμανία, ο Αντρέας ο Φρυδάς ήταν στην Αθήνα, κάποια στιγμή στη Σουηδία, ο Καλλιγάς, ο δημοσιογράφος ο Ελλαδίτης, ο οποίος ήταν και ανταποκριτής του ΡΙΚ για πολλά χρόνια -αφιλοκερδώς ο άνθρωπος. Ήταν ο άνθρωπος, ο οποίος έστελνε καθημερινώς μηνύματα στην Κύπρο. Τα μηνύματα αυτά ήταν... όταν το διαπίστωσα κι εγώ πως στέλνονταν στην

Κύπρο και πως έφευγαν από την Κύπρο -μπορώ να το πω έτσι- έπεσα από τα σύννεφα. Άνθρωποι, οι οποίοι ήταν υπεράνω υποψίας ήταν αυτοί, οι οποίοι μετέφεραν αυτά τα μηνύματα και ήταν οι πιλότοι και οι αεροσυνοδοί των κυπριακών αερογραμμών, οι οποίοι πήγαιναν -έμεναν τότε σε ένα ξενοδοχείο στην Πατησίων και από εκεί οι σύνδεσμοι της ΕΑΔΕ πήγαιναν τους έδιναν τα μηνύματα και τα μετέφεραν αυτοί στην Κύπρο.

ΤΕΛΟΣ=5.45

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=1.15

CG=ΘΕΜΗΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ

SOUND UP 7

ΑΡΧΗ=8.00

Σιγά σιγά όμως, όταν η χούντα άρχισε να αλώνει τα σχολεία, την αστυνομία και την εθνική φρουρά, ο κόσμος άρχισε λίγο να συμμαζεύεται. Μάλιστα θυμάμαι χαρακτηριστικά τα λόγια του Τάκη του Χατζηδημητρίου, του Πατρίκιου του Παύλου και άλλων που είχαν λάβει μέρος σε εκείνη τη χαρακτηριστική εκδήλωση του '71 εναντίον της χούντας και ξυλοφορτώθηκαν από τους ανθρώπους της ΕΛΔΥΚ και της στρατονομίας ότι ακόμη και καταστηματαρχες εκεί στη Λήδρας και Ονασαγόρου φώναζαν συνθήματα εναντίον τους. Ότι δηλαδή υπερασπιζονταν τη χούντα με τη φράση « μα ρε παιδιά οι στρατιωτικοί είναι παιδιά του λαού. Ίσως να είναι καλύτεροι από τους πολιτικούς». Λόγω της παραπληροφόρησης που υπήρχε εδώ. Επίσης υπήρχαν και τα συμφέροντα των Κυπρίων. Πολλών σπούδαζαν τα παιδιά τους στην Αθήνα. Κάποιοι είχαν οικονομικά συμφέροντα. Όλα αυτά τα πράγματα επηρέασαν και είναι γεγονός ότι με την πάροδο του χρόνου είχε μείνει ένας πυρήνας 100-150 ανθρώπων, οι οποίοι προέβαιναν σε όλες αυτές τις δραστηριότητες. Το παράδειγμα του Άρη του Μαυροσκούφη που ήταν φυλακισμένος. Προχώρησε

η επιτροπή στην έκδοση ειδικού αυτοκόλλητου με το σύνθημα «ελευθερία στον Άρη Μαυροσκούφη». Ή όταν ήρθε στην Κύπρο ο Παπαδόπουλος και οι άλλοι χουντικοί συνθήματα «έξω η χούντα από την Κύπρο».

ΤΕΛΟΣ=9.30

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=1.30

CG=ΘΕΜΗΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ

SOUND UP 8

ΑΡΧΗ=13.49

Και εδώ να σου πω και το εξής: και τα κόμματα τότε έκαναν μεν τις αντικουντικές εκδηλώσεις τους -το ΑΚΕΛ όταν έκανε εκδηλώσεις την εργατική πρωτομαγιά ήταν το βασικό σύνθημα «έξω η χούντα από την Κύπρο», «έξω η χούντα από την Ελλάδα»- αλλά δεν είχαν εκείνη την αντιπαράθεση την άμεση με τη χούντα και τους χουντικούς όπως η επιτροπή, η ΕΑΔΕ. Φυσικά τα κόμματα κράτησαν και αυτή τη στάση εν μέρει όταν η ίδια η επιτροπή για να μην ταυτιστεί και να μη δώσει ερίσματα στη χούντα «οι κομμουνιστές κάνουν αυτά τα πράγματα» και ξέρω εγώ ζήτησαν να μείνουν λίγο μακριά. Αλλά μπορούσαν να προσφέρουν την κάλυψη με πολύ διαφορετικό τρόπο. Δεν είναι τυχαίο που πρόεδρος της επιτροπής βγήκε ο δημοσιογράφος ο δεξιός, της δεξιάς εφημερίδας, ο Δίας ο Μαρκίδης ας πούμε που ήταν άνθρωπος δεδηλωμένος της δεξιάς, αλλά ο άνθρωπος ήταν με ευρύ πνεύμα. Έβλεπε ότι η χούντα οδηγούσε την Κύπρο στην καταστροφή.

ΤΕΛΟΣ=14.57

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=1.08

CG=ΘΕΜΗΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

INTRO 4

Όλοι γνωρίζουν τη Μόνικα Βασιλείου. Ηθοποιό και σκηνοθέτη, γόνο μιας οικογένειας με ιστορία που ξεκινά από τη συμμετοχή του πατέρα και της μητέρας της στην αντίσταση κατά της Γερμανικής κατοχής στην Ελλάδα, με δράση με τους αντάρτες του ΕΛΑΣ στο βουνό, με ανθρωπιστικό έργο μοναδικό. Έτσι διαμορφώθηκαν τα γονίδια της, κυρίως τα πολιτικά. Και έτσι καθοδήγησαν τη ζωή της.

Σήμερα τα χρόνια και το τίμημα μιας στάσης ζωής είναι αποτυπωμένα στο πρόσωπο της. Δεν έχασε όμως τίποτα από το ταμπεραμέντο της νιότης της, από τη φλόγα στα μάτια της όταν μιλά για δημοκρατία και ελευθερία. Το πάθος της ουδόλως μειώθηκε με την πάροδο του χρόνου. Ούτε και η μνήμη της κάμφθηκε. Και θυμάται πολύ ζωντανά τα όσα πέρασε στα μπουντρούμια της χούντας από τις πρώτες μέρες του πραξικοπήματος. Και πλήρωσε πολύ ακριβό τίμημα η Μόνικα. Τιμωρήθηκε σαν γυναίκα γιατί ενσάρκωσε μαζί με πολλές άλλες τη συμμετοχή της γυναίκας στον αντικουντικό αγώνα.

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΝΤΕΟ 4: ΜΟΝΙΚΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΒΙΝΤΕΟ 4

SOUND UP 9

ΑΡΧΗ=4.40

Είχαμε πάει παραμονή της χούντας στην μπουάτ «στα ταβάνια». Ήταν η πρώτη μπουάτ που άνοιξε στην Αθήνα ο Πουλόπουλος. Και πήγαμε με το

Θεοδωράκη, με την Ειρήνη την Παπά, με το Χριστοδούλου του ποιητή, με τον Μπριλάκη, εγώ, η γυναίκα του Χριστοδούλου, η αδερφή της η Μαρία, τελοσπάντων μια παρέα. Και εκεί ξέρεις... Ήταν οι φωτογράφοι και βγάζανε φωτογραφίες με κάποιες αρχαίες και μετά βγάζαν ένα αντίτυπο και σου έδιναν και ένα αντίτυπο πήγαινε και στην ασφάλεια. Και πώς το διαπίστωσα; Δεν είναι παραμύθι αυτό. Όταν με πιάσανε στις 23 του Ιούνη... Ναι. Με πιάσανε γιατί ξέρω το Θεοδωράκη και το Μπριλάκη να τους πω που είναι. Τους λέω δεν ξέρω που είναι οι άνθρωποι. Το ότι βγήκαμε έξω και πήγαμε κάπου δε σημαίνει ότι εγώ είμαι ο κολαούζος από πίσω τους και... Δεν ξέρω. «Αυτή σε βρωμάει, αυτό σου μυρίζει. Πού είναι ο Θεοδωράκης; Πού είναι ο Ντριλάκης»; Διότι ο Μπριλάκης οπλοφορούσε και τους έφυγε από ένα φωταγωγό. Από εκεί άρχισε να... το μαρτύριό μου δηλαδή στην Μπουμπουλίνα, αλλά το θέμα είναι ότι το ιλαροτραγικό της ιστορίας είναι ότι μου έδειχναν αυτή τη φωτογραφία ενός αλήτη που έβγαζε της φωτογραφίες και γραμμένες καταγγελίες και υπογραμμένες από συναδέλφους μου ηθοποιούς που ήτανε χαφιέδες.

ΤΕΛΟΣ=6.14

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=1.34

CG=ΜΟΝΙΚΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

SOUND UP 10

ΑΡΧΗ=7.12

Ένα μήνα και πέντε μέρες με κράτησαν. Με πιάσαν έξω απ' το σπίτι μου, Πλουτάρχου. Έμενα σε ένα πρώτο όροφο που ήτανε κατηφορικό ο δρόμος απ' το Λυκαβητό. Ήτανε σαν ημιυπόγειο. Ξέρεις... Απ' έξω ήτανε το παράθυρο, αλλά μέσα είχε αυλή. Ήταν ένα χαριτωμένο σπιτάκι. Το αγαπούσα. Μου κάνανε

φύλλο και φτερό όλο το σπίτι. Όλα τα βιβλία που είχα· εγγλέζικα, ρωσικά, ό,τι γλώσσα που δεν ξέρανε οι χωροφυλάκοι τα βγάλανε στην αυλή και τα κάψανε, fire night. Τέτοια ήταν η ανατριχίλα μου όταν είδα εκείνη την εικόνα, λέω «Θεέ μου, ναζισμός ξανά»; Δεν καταλαβαίνεις, το να καταστρέφεις όμως αυτό που δεν καταλαβαίνεις είναι βάρβαρο. Είναι πέραν ιδεολογίας, είναι πέραν, πέραν, πέραν. Αλλά τα κάναν όλοι. Όλοι κάψανε την άλλη ή κάψανε τη γνώση, του πολιτισμό του κατάστρεψαν. Με πήραν μέσα και άρχισε η ανάκριση. Μου είπες ότι μπορεί να με πληγώσει... Ε, λοιπόν εγώ από εκείνες τις μέρες και από πριν, από την πορεία μου στις τότε σοσιαλιστικές, κομμουνιστικές χώρες δημιούργησε, μια, άθελά μου ενστικτωδώς να ξεχνώ και να πετάω από το hard disc της μνήμης μου τα πράγματα που με πλήγωσαν τόσο βαθιά που θα με κατέστρεφαν αν τα διατηρούσα μέσα μου. Θα μου κατέστρεφαν το μυαλό μου, τα συναισθήματά μου, εμένα σαν άνθρωπο. Θα άλλαζα. Λοιπόν μπορώ να σου πω ότι τον άνθρωπο που με κοπανούσε όλη μέρα και με έδερνε και μου έκανε και φάλαγγα και μου κατάστρεψε την υγεία, με φτιάσανε στο σημείο να μην μπορώ να κάνω παιδιά γιατί μετά όταν με βγάλανε και πήγα Αγγλία αμέσως με κάνανε εγκείρηση γιατί αιμορραγούσα ασταμάτητα. Είδα και το πρόσωπο του στις αφίσες που βγάλανε τους βασανιστές, της EAT. Το όνομά του δεν το θυμάμαι, ήτανε μονόφθαλμος, ήταν έτσι, αλλά το πρόσωπό του δεν πρόκειται να το ξεχάσω ποτέ. Είναι σε μια γωνιά του μυαλού μου που το επαναφέρω όταν καλή ώρα τώρα εσύ με ρωτάς.

ΤΕΛΟΣ=10.22

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=3.10

CG=ΜΟΝΙΚΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

SOUND UP 11

ΑΡΧΗ=7.12

Έκανα εγχείρηση, μου αφαίρεσαν τις σάλπιγγες, τις ωοθήκες που είχανε πολιτοποιηθεί απ' τις κλωτσιές... γιατί ξέρεις, όταν είσαι χάρω σε εμβρυακή στάση έτσι και σε κλωτσάνε εδώ τις τρώς και πίσω. Εντάξει. Τώρα βγήκε η σκολίωση μου και όλα αυτά, αλλά είναι φυσικό ότι ό,τι υποστεις σε κάποια ηλικία μετά την πληρώνεις. Μετά δεν μπορούσα να μείνω αμέτοχη σε όλα αυτά που γινόντουσαν. Ήταν αδύνατο. Αυτό με κρατούσε στη ζωή· το γεγονός ότι εγώ μπορούσα να κάνω κάτι ενάντια σε αυτά τα σκυλιά, γιατί δεν ήταν άνθρωποι.

ΤΕΛΟΣ=10.22

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=3.10

CG=MONIKA ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

SOUND UP 12

ΑΡΧΗ=21.58

Έρχονται δύο της ΕΣΑ, γαϊδούρια ως εκεί πάνω, σηκωτή με αρπάξανε, σηκωτή. Δεν μπορούσα να ανέβω πάνω στο τζιπ. Δεν μπορούσα, δεν είχα... Αιμορραγίες δε... Είχα βγάλει τα εσώρουκά μου, ούτε βαμβάκι μου δίνανε ούτε τίποτε. Και με πάνε στο αεροδρόμιο το ελληνικό, αλλά μπροστά πήγαιναν τα φορτηγά με τους άλλους. Τους πήγαιναν στον ιππόδρομο, από εκεί τους χωρίζανε και τους έστελναν μετά στον Πειραιά, στα καράβια για να τους πάρουνε στα νησιά. Φύγανε όλοι πάλι και με πάνε δεν ξέρω που, δεν κατάλαβα που. Εγώ όλη κλειστή γύρω με αυτούς τους μουσαμάδες, σηκώνουνε το μουσαμά και λένε «είμαστε στο

Ελληνικό». Με κατεβάζει ο ΕΣΑΤΖΗΣ, «πήγαινε» μου λέει. ΒΑ αεροπλάνο. Νύχτα τώρα, 12. νυχτερινή πτήση. Να μην τους δει κανείς, τα άπλυτά τους. Δεν τολμούσανε. Να τα κάνουν τα έκαναν, αλλά στα κρυφά. Αυτοί είναι φίδια, σκουλήκια. Ανέβηκα τη σκάλα.... Τι να σου πω ρε Κώστα. Από εκεί που έλεγα «θα πεθάνω», άρχισα να πετώ. Πού βρήκα τη δύναμη. Και βγήκα πάνω σε εκείνη τη σκάλα και μπαίνω μες στο αεροπλάνο και λέω «ξέρω. Τώρα εδώ είναι εγγλέζικο έδαφος». «Ρε πούστη, ρουφιάνε» του λέω. «Όταν θα ξαναγυρίσω εγώ στην Ελλάδα, εσύ θα τρέχεις και τα πόδια σου θα χτυπάνε στο κεφάλι σου».

-Ου, μου έκανε. Με τράβηξε μέσα η αεροσυνοδός, έκλεισε την πόρτα. Όλοι ξέρανε. Έπεσε μια παγωμάρα μες στο αεροπλάνο! Νομίζω πρώτα απ' τη μυρωδιά μου. Βρωμούσα! Δεύτερον απ' τις... ούρλιαξα. Και σε ποιον! Σε ένα ντερέκι. Και έλεγα: «πώς τα δηλητηριάσαν αυτά τα παιδιά και τα κάνανε βασανιστές; Τι; Πώς τους πλύναν τον εγκέφαλο»; Είναι μυστήριο.

ΤΕΛΟΣ=25.02

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=3.04

CG=ΜΟΝΙΚΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

SOUND UP 13

ΑΡΧΗ=26.22

-Ήταν φυσικό ότι η αυτανάκλασις θα είναι πρώτα πάνω στην Κύπρο γιατί εμείς θα ήμασταν το κουφέτο, με το οποίο θα ξεσήκωναν τον κόσμο. Ένωσις με τη μητέρα Ελλάδα. Ήρθε επιτέλους.

-Το συνειδητοποιούσατε όμως τότε.

-Βεβαίως το συνειδητοποιήσαμε, αλλά σε κάποια στιγμή αργότερα γιατί όταν έχεις να αντιμετωπίσεις την επιβίωσή σου, να επιβιώσεις σαν άνθρωπος, σαν οντότητα, σαν μυαλό να μην τρελαθείς, να μη καθείς μέσα σ' αυτό τον κυκεώνα της... σε εξευτελίζουν τόσο πολύ που χάνεις την αίσθηση του εαυτού σου και αυτό είναι το πιο σημαντικό. Να μην τη χάσεις! Να ξέρεις πάντα ποια είσαι, ποιος είσαι, τι έκανες και γιατί το έκανες. Τότε έχεις δύναμη! Δεν είσαι ένας κοινός εγκληματίας. Δεν έχεις τύψεις γι' αυτά που έκανες. Είσαι περήφανος γι' αυτά που έκανες και γι' αυτό σε δέρνουν. Γιατί αυτοί δεν είναι περήφανοι. Υπάρχει μια υπόγεια επικοινωνία. Όσο σε βλέπει και τον κοιτάς στα μάτια παραπάνω αυτός σκυλιάζει.

ΤΕΛΟΣ=27.42

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=1.20

CG=ΜΟΝΙΚΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΝΤΡΟ 5

Η χούντα ενεθάρρυνε το διχασμό των Κυπρίων. Είχε χωρίσει τους Ε/Κ σε Έλληνες και ανθέλληνες. Και βεβαίως δεν έλειψαν εκείνοι που πρόθυμα δέχτηκαν να υπηρετήσουν τη χούντα, είτε για λόγους που είχαν να κάνουν με τα συμφέροντά τους, είτε γιατί τους τύφλωνε το ιδεολογικό και πάθος με κάμποση χουντική δόση εθνικισμού και εθνοκαπηλείας. Και βεβαίως, ίσως μοιραία, τα φαινόμενα αυτά επεκτείνονταν και ανάμεσα στους Κυπρίους του εξωτερικού. Κύπριοι καταγγέλλουν στη χούντα Κυπρίους ως «ανθέλληνες». Και αυτό συνέβαινε ιδιαίτερα στην Ελλάδα, όπου η περιρρέουσα ατμόσφαιρα το ευνοεί.

Ωστόσο, αυτό δεν απέτρεψε πολλούς Κυπρίους να ενταχθούν ενεργά στον αντικουντικό αγώνα. Και ένας από αυτούς ήταν ο Λούης Ηγουμενίδης, ο οποίος μάλιστα είχε συλληφθεί και βασανιστεί τότε.

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΝΤΕΟ 5: ΛΟΥΗΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ

ΒΙΝΤΕΟ 5

SOUND UP 14

ΑΡΧΗ=1.01.46

Κατορθώσαμε το '67, το Φεβρουάριο, δηλαδή λίγες εβδομάδες πριν από το πραξικόπημα της Χούντας, να κερδίσουμε για πρώτη φορά οι δημοκρατικές δυνάμεις την ηγεσία της ΕΦΕΚ Αθηνών. Τότε είχε δημιουργηθεί δημοκρατική παράταξη με επικεφαλής το μακαρίτη τον Μπρέζα, το Χριστοδουλίδη, τον Περικλή Νεάρχου και αρκετούς άλλους γνωστούς σήμερα παράγοντες της δημόσιας ζωής του τόπου και στην Ελλάδα και συνεργαστήκαμε εμείς ως αριστερή φοιτητική παράταξη με επικεφαλής το Μιχάλη Παπαπέτρου, τον Γενικό εισαγγελέα τον Πέτρο τον Κληρίδη, εμένα και ορισμένους άλλους. Συνεργαστήκαμε και κατορθώσαμε να κερδίσουμε τις εκλογές το Φεβρουάριο του 67 για να προχωρήσουμε στον εκδημοκρατισμό της ΕΦΕΚ.

ΤΕΛΟΣ=1.02.25

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=0.39

CG=ΛΟΥΗΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ

SOUND UP 15

ΑΡΧΗ=1.06.13

Θυμάμαι ότι τη νύκτα του πραξικοπήματος μέχρι της 12 τη νύκτα ήμασταν στα κεντρικά γραφεία της ΕΔΑ και προετοιμάζαμε την επίσκεψη Ηλειού εις το Βόλο. Φύγαμε από εκεί, πήγαμε σε ένα συνοικιακό εστιατόριο μια παρέα και φάγαμε και πήγαμε να κοιμηθούμε. Οπότε το πρωί είχε ξυπνήσει ο συγκάτοικός μου -Κύπριος- για να πάει στο πανεπιστήμιο, σε φροντιστήριο πρωινό που υπήρχε εκείνη την εποχή -7.30 η ώρα- και επιστρέφει πίσω, μου λέει «σήκω απάνω έγινε πραξικόπημα, ο στρατός στους δρόμους» κλπ. Οπότεν εγκατέλειψα αμέσως το σπίτι -ευτυχώς πρόλαβα πριν να με ζητήσουν- και φιλοξενήθηκα από έναν πρώην συμμαθητή μου από την Κύπρο, το μακαρίτη το Γιάννη τον Κουτό από την Πάφο. Εκεί έμεινα περίπου δύο εβδομάδες, τρεις, οπότεν συνελήφθησαν οι συγκάτοικοί μου και αφού τους χτύπησαν κλπ ομολόγησαν που έμεινα. Δεν ήξεραν αν ήταν παράνομο αυτό το πράμα και ήρθαν εκεί και με συνέλαβαν κι εμένα και το μακαρίτη το Γιάννη τον Κουτό. Εμένα με μετέφεραν στην κεντρική ασφάλεια, όπου ανακρίθηκα για μερικές μέρες από το σπουδαστικό της ασφάλειας, αλλά έπρεπε τότε... δεν είχα διαπράξει κανένα αδίκημα, έπρεπε είτε να θεωρηθώ ηγετικό στέλεχος της αριστεράς και να σταλώ εξορία είτε να αφεθώ ελεύθερος υπό περιοριστικούς όρους. Απεφάσισα το δεύτερο. Ήμουν μόλις 20 χρονών, ήμουν Κύπριος. Δεν ήμουν και ηγέτης της αριστεράς, με άφησαν ελεύθερο. Το Γιάννη τον Κουτό όμως τον οδήγησαν εις το δικαστήριο διότι παρενέβη νόμο, το νόμο ΔΞΘ που έλεγε ότι όποιος φιλοξενεί καταζητούμενο κομμουνιστή εκαταδικάζεται. Και τον καταδίκασαν σε 6 μήνες με αναστολή στο στρατοδικείο Αθηνών.

ΤΕΛΟΣ=1.8.17

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=2.03

CG=ΛΟΥΗΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ

SOUND UP 16

ΑΡΧΗ=1.10.51

Βγήκα στην παρανομία και ήμουν δραστηριοποιημένος με το πατριωτικό μέτωπο μέχρι την 4η Δεκεμβρίου του '67, οπότε συνελήφθη μια συντρόφισσά μας στην Πορταριά της Θεσσαλίας και ανακάλυψαν εις το αποσμητικό που είχε στην τσάντα της, σφηνωμένο μέσα, ένα φυλλάδιο που είχε κυκλοφορήσει το πατριωτικό μέτωπο για την αποκατάσταση της δημοκρατίας στις 3 του Σεπτεμβρίου με την επέτειο του συντάγματος του 1843 με το Μακρυγιάννη. Είχαμε κυκλοφορήσει ένα τέτοιο και της έδωσα ένα για να τη μνήσω κατά κάποιο τρόπο. Πραγματικά την πέρασαν φρικτά βασανιστήρια την κοπέλα και αναγκάστηκε να ομολογήσει ότι το πήρε από εμένα. Και έτσι, μεσάνυκτα εισέβαλαν εις το σπίτι μου, στο Παγκράτι, εκεί που έμενα στο Παγκράτι, χωρίς να έχω δηλωμένη διεύθυνση, η ασφάλεια χωροφυλακής γιατί η σύλληψη έγινε στο Βόλο και έτσι με έπιασε η ασφάλεια χωροφυλακής.

ΤΕΛΟΣ=1.12.01

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=1.10

CG=ΛΟΥΗΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ

SOUND UP 17

ΑΡΧΗ=1.12.51

-Εμείνα προφυλακισμένος εις την ασφάλεια χωροφυλακής Βόλου από τις 5 του Δεκεμβρίου μέχρι τις 13. Εκεί υπέστην βασανιστήρια· Φάλαγγα και άλλα βασανιστήρια για να ομολογήσω τους συνεργάτες μου, διότι είχαν συλλάβει τότε και μια ομάδα αντιστασιακών εις το Βόλο, με επικεφαλής το Φάτση, το δημοσιογράφο -το Γιάννη Φάτση, ναι- και

ήθελαν να δουν κατά πόσο συνδεόταν η δική μου δραστηριότητα στην Αθήνα και το πατριωτικό μέτωπο με αυτούς.

-Το Γιάννη Φάτση.

-Δεν κατάφεραν να αποσπάσουν τέτοια ομολογία και στις 13 του Δεκέμβρη ενώ ήμουν σε άθλια κατάσταση εις το κελί κάτω από τα γραφεία της ασφάλειας χωροφυλακής, άκουσα μια βραχνή φωνή να απευθύνεται προς τον ελληνικό λαό με διάγγελμα.

ΤΕΛΟΣ=1.13.47

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=0.56

CG=ΛΟΥΗΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ

SOUND UP 18

ΑΡΧΗ=1.14.17

Εκείνη την ημέρα γινόταν μεγάλη κίνηση. Έβλεπα από το παραθυράκι του υπογείου μεγάλη κίνηση ένοπλων χωροφυλάκων, οι οποίοι κάποια στιγμή το απόγευμα ήρθαν, με παρέλαβαν από το κελί, με έβαλαν σε ένα τζιπ, πέρασαν από ένα άλλο κτήριο και παρέλαβαν την κοπέλα που είχαν συλλάβει με το φυλλάδιο και μας μετέφεραν και τους δύο προς άγνωστη κατεύθυνση. Η κοπέλα είχε χαμηλωμένο το βλέμμα και δεν ήθελε να με δει γιατί αισθανόταν υπεύθυνη επειδή κατέδωσε ας πούμε την παρουσία μου και το ρόλο μου. Εγώ της είπα ότι δενείναι κατανοητό, τώρα που δοκίμασα κι εγώ τη συμπεριφορά των κουντικών αντιλαμβάνομαι πως μια κοπελίτσα τότε 19 χρονών θα μπορούσε να αντέξει τέτοια βασανιστήρια και προχωρούσαν με το τζιπ στους αγρούς, έξω από το Βόλο. Μας έπαιφναν από τον παλιό δρόμο Λαρίσης- Βόλου για να μας πάρουν στη Λάρισα. Σε κάποια στιγμή σταμάτησε το

τζιπ, μα λεν «κατεβάτε». Λέω στον επικεφαλής « τι συμβαίνει»; Φορούσε ένα καβουράκι, ένα καπέλο αυτός, το έβγαλε και μου λέει «αφού το ζητήσατε νέοι»... Μας κατέβασε και λέει «προχωρήστε προς τα εκεί». Προχωρήσαμε λίγο, «σταματήστε» λέει. «Η διαταγή μας είναι να σας εκτελέσουμε!» Δεν ξέραμε τι να πούμε. Κρατούσα το χέρι της κοπελιάς σφικτά και συνεχίζει.... «αλλά εμείς επειδή είμαστε καλοί άνθρωποι και σεβόμαστε τα νιάτα σας δε θα εκτελέσουμε τη διαταγή, θα σας πάρουμε στη φυλακή».

ΤΕΛΟΣ=1.16.12

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=1.55

CG=ΔΟΥΗΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΑΔΗΣ

SOUND UP 19

ΑΡΧΗ=1.21.59

Την περίοδο εκείνη, με τις πρώτες αντιδράσεις κατά της χούντας μετείχαν και πάρα πολλοί Κύπριοι. Μάλιστα είχαμε και άλλες συλλήψεις. Δυστυχώς τις πληροφορίες και τα στοιχεία των Κυπρίων φοιτητών τα έδιναν άλλοι Κύπριοι φοιτητές, οι οποίοι βέβαια παραμένουν ακόμα εις το απυρόβλητο. Φαντάζομαι ότι κάποια στιγμή η ιστορική αλήθεια θα τους αποκαλύψει. Δε θέλω να γίνω εγώ ο πρώτος.

ΤΕΛΟΣ=1.23.17

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=0.29

ΑΡΧΗ=1.23.38

Τα κίνητρα ήταν δύο. Το ένα ήταν η αγάπη τους και η προσήλωσή τους προς τη δημοκρατία, ήταν διαπαιδαγωγημένοι, ήταν παιδιά που προέρχονταν

από την Κύπρο διαπαιδαγωγημένοι δημοκρατικά και δεύτερον ήταν η αγωνία τους γιατί διαισθάνονταν ότι τίποτε καλό δεν μπορεί να προκύψει για την Κύπρο από αυτή την εξέλιξη στην Ελλάδα. Ήταν φως φανάρι ότι η χούντα επιτελούσε, εκτελούσε μάλλον, μια αποστολή, την οποία της είχαν αναθέσει πιθανόν κύκλοι αμερικανικοί και νατοϊκοί για να κλείσει εντός εισαγωγικών των Κυπριακό παραχωρώντας προς την Τουρκία υποχωρήσεις, τις οποίες βέβαια δεν ξέρουμε ακόμα.

ΤΕΛΟΣ=1.24.32

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=0.54

CG=ΛΟΥΗΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

INTPRO 6

Κορυφαία θυσία για τη Δημοκρατία, για την Κύπρο και την Ελλάδα ήταν εκείνη του χαμογελαστού παιδιού από την κατεχόμενη σήμερα Άσσια. Του Ξάνθου Τσικουρή. Μαζί με την Ιταλίδα συναγωνίστρια του Μαρία Ατζελόνι, έστρωσε τη ζωή του χαλί για να περάσει η ελευθερία. Φοιτητής στην Ιταλία, Πρόεδρος του Συλλόγου Ελλαδιτών και Κυπρίων Φοιτητών του Μιλάνο, ήταν μέλος του Ρήγα Φεραίου, την αντιστασιακής οργάνωσης νεολαίας του Πατριωτικού Αντιστασιακού Μετώπου.

Ο Τσικουρή και η Ατζελόνι μετέφεραν αυτοκίνητο από τη Ευρώπη στην Αθήνα για μια αποστολή η οποία περιλάμβανε επίθεση με το φορτωμένο με εκρηκτικά αυτοκίνητο στην Αμερικανική πρεσβεία στην Αθήνα. Η έκρηξη σημειώθηκε πρόωρα με αποτέλεσμα τον θάνατο των δύο αγωνιστών.

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΝΤΕΟ 6: ΓΙΩΡΓΟΣ ΞΑΝΘΟΣ ΤΣΙΚΟΥΡΗΣ

ΒΙΝΤΕΟ 6

SOUND UP 20

ΑΡΧΗ= 33.51

Ο αδελφός μου μεγάλωσε σε ένα χωριό της Μεσαορίας με τον τρόπο που είχαν μεγαλώσει και όλα τα άλλα παιδιά. Πιστεύω ότι ήταν σε μια δημοκρατική οικογένεια, ο πατέρας μου ήταν ένας πολύ φιλελεύθερος άνθρωπος αλλά ταυτόχρονα η ηλικία του Γιώργου ήταν τέτοια που μέσα στην περίοδο του '55 - '59 του αγώνα της ΕΟΚΑ και μετά ήταν τέτοιες οι εξελίξεις στην Κύπρο που όλους τους νέους όλους τους μαθητές τους είχε περιβάσει μέσα σε κείνη την έξαρση ενάντια στην κατοχή των Αγγλων Έτσι με αυτά τα κίνητρα της αποτίναξης του ζυγού, της ελευθερίας της Κύπρου είχε μεγαλώσει και ο Γιώργος Τσιγκουρής.

ΤΕΛΟΣ= 34.57

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=1.06

ΑΡΧΗ= 35.52

-Είχε τελειώσει με άριστα και είναι με υποτροφία που είχε πάει στο πανεπιστήμιο του Μιλάνου για να σπουδάσει Φυσικομαθηματικός .

-Και στο πανεπιστήμιο, είχε ολοκληρώσει τις σπουδές του;

-Είχε τελειώσει, ήταν απόφοιτος του πανεπιστημίου το 1970 είχε ήδη τελειώσει το πανεπιστήμιο.

ΤΕΛΟΣ= 36.22

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=0.30

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ= 1.36

**CG= ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΟΚΟΥΡΗΣ / ΑΔΕΛΦΟΣ ΤΟΥ
ΞΑΝΘΟΥ**

SOUND UP 21

ΑΡΧΗ= 37.44

-Το είχα μάθει στο Λονδίνο από κάποιο φίλο που κατά περιόδους εργαζόμουν μαζί του κάποια Σαββατοκύριακα ή κάποιες κενές μέρες που είχα όταν σπούδαζα στο Λονδίνο, εργαζόμουν μαζί του. Αυτός με πληροφόρησε, μου έδειξε την εφημερίδα ΧΑΡΑΥΓΗ συγκεκριμένα και με ρωτούσε αν είναι αδερφός μου αυτός που σκοτώθηκε.

-Πώς κινηθήκατε τότε δηλαδή δεν ενδιαφερθήκατε να μάθετε πώς, υπό ποιες συνθήκες έγινε για τη σορό του; Δηλαδή η σορός είχε μεταφερθεί από τότε στην Κύπρο;

-Ήταν και κάπως δύσκολες οι συνθήκες. Όταν το έμαθα –αν μπορώ να αναφέρω και το όνομα του ανθρώπου που μου το είπε... Όταν το έμαθα η πρώτη μου έννοια ήταν να βρω τρόπο να επικοινωνήσω με κάποιους γνωστούς μου στο Λονδίνο που ήταν οργανωμένοι σε πολιτικές ομάδες για να καθοδηγηθώ γιατί είχα και την έγνοια του δικού μου εαυτού εάν κατά πόσον διέτρεχα κάποιο κίνδυνο από τη χούντα των Αθηνών. Εντάξει διευθετήθηκε η επιστροφή μου και ένας θείος μου είχε να πάει στην Αθήνα και πήρε τη σωρό του Τσιγκουρή στο χωριό μας.

ΤΕΛΟΣ= 40.06

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=2.07

**CG= ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΙΚΟΥΡΗΣ / ΑΔΕΛΦΟΣ ΤΟΥ
ΞΑΝΘΟΥ**

SOUND UP 22

ΑΡΧΗ=42.11

-Ο τάφος του που είναι;

-Στην κατεχόμενη Άσσια

-Στην Άσσια. Μετά την άρση των απαγορεύσεων στην διακίνηση με τα κατεχόμενα έχετε επισκεφτεί καθόλου το χωριό, το νεκροταφείο;

-Ναι, ένας από τους λόγους που επισκέφτηκα το χωριό μου ήταν τζαι η κατάθεση ενός λουλουδιού, ενός στεφάνου στον τάφο του αδελφού μου. Είναι κατεστραμμένος ο τάφος όπως και το νεκροταφείο ολόκληρο στην ουσία είναι λεηλατημένο, ένα μέρος του τάφου σώζεται εκεί καταθέσαμε το στεφάνι μας.

ΤΕΛΟΣ=43.02

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=0.51

CG= ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΟΚΟΥΡΗΣ / ΑΔΕΛΦΟΣ ΤΟΥ ΞΑΝΘΟΥ

SOUND UP 23

ΑΡΧΗ=46.48

Το ότι εθυσιάστηκε αγωνιζόμενος ενάντια της χούντας μας μειώνει μας απαλύνει τον πόνο του χαμού ενός δικού μας ανθρώπου. Είναι γεγονός ότι χάνοντας έναν δικό σου ο πόνος ή η πληγή δεν επουλώνεται με τίποτε όμως όταν η θυσία έχει γίνει για έναν καλό σκοπό τότε ισχύει: «Για να γυρίσει ο ήλιος θέλει δουλειά πολλή, θέλει νεκροί κιλάδες να ναι στους τροχούς θέλει κι οι ζωντανοί να δίνουν το αίμα τους».

ΤΕΛΟΣ=47.47

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=1.01

**CG= ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΟΚΟΥΡΗΣ / ΑΔΕΛΦΟΣ ΤΟΥ
ΞΑΝΘΟΥ**

SOUND UP 24

ΑΡΧΗ=43.45

Ε, το αίσθημα του δικαίου της ελευθερίας το μιλούσαμε πολλές φορές, το να νοιώθει ένας άνθρωπος ελεύθερος, το ότι εκείνη την εποχή την Ελλάδα την είχαμε σαν το ιδανικό μας, την ιστορία της Ελλάδας όπως την εμαθέναμε, μέχρι και σήμερα νοιώθουμε τους Αρχαίους μας προγόνους με τα ιερά, με τα ιδανικά. Όλα αυτά συνέτηκαν να είχε το αίσθημα ότι θα μπορούσε να συμβάλει εις την αποτίναξη του ζυγού, εις την εκδίωξη της χούντας. Τώρα πολλοί τότε είχαν κρατήσει στάση σιωπής, έλαχε ο Γιώργος ο Τσιγκουρής, πιθανόν λόγω της θέσης του που είχε στο πανεπιστήμιο του Μιλάνου να εβοήθησε ακόμη περισσότερο με το ότι πολλή Έλληνες εξόριστοι πήγαιναν εις το Μιλάνο. Εκεί άρχισαν να δημιουργούνται ομάδες υποστήριξης των εξόριστων ή άρχισαν να γίνονται ομάδες για να διοργανώσουν διαδηλώσεις ενάντια στη χούντα ή οποιοσδήποτε άλλες εκδηλώσεις τζαι λόγω του ότι ήταν οργανωμένος στο φοιτητικό κίνημα συμμετείχε στον αγώνα ενάντια στη χούντα. Με την πάροδο του χρόνου έφτασε στο σημείο να δημιουργηθούν ομάδες αντίστασης και μια από τις ομάδες αυτές στην οποία συμμετείχε ο αδερφός μου κατέβηκε εις την Αθήνα και οργάνωσε την πράξη αντίστασης ενάντια την Αμερικάνικη πρεσβεία, η οποία αμερικάνικη πρεσβεία ήταν το κέντρο καθοδήγησης των δικτατόρων.

ΤΕΛΟΣ=45.57

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=2.12

**CG= ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΟΚΟΥΡΗΣ / ΑΔΕΛΦΟΣ ΤΟΥ
ΞΑΝΘΟΥ**

SOUND UP 25

ΑΡΧΗ=43.45

*-Είχαμε την εισβολή εις την Κύπρο το 74, εμείς
εγίναμε πρόσφυγες. Εντωμεταξύ ο πατέρας μου
εμένα είναι αγνοούμενος από το 74. Είναι μέσα
στον κατάλογο των αγνοουμένων της Άσσιας.*

-Ναι

-Η μητέρα σας ζει;

*-Ε, είχε διπλό πλήγμα η οικογένεια η μητέρα μου ζει
αλλά εδώ και 36 τόσα χρόνια είναι τόσο δυνατό το
αίσθημα της επιστροφής που ακόμα και εγώ που την
επισκέπτομαι συχνά άρχισα να λέω άραγε να
νοιώθω να μην θέλω να πάω να τη δω γιατί μόλις με
δει το πρώτο της ερώτημα είναι πότε ένα πάμε γιε
μου στον τόπο μας, ήβραν καμιά λύση, ένα γυνεί
κάτι για να πάμε έσσο μας; Θέλω να πάω σπιτι τζαι
ύστερα να πεθάνω.*

-Πόσο χρονών είναι;

-Είναι 88 χρονών.

ΤΕΛΟΣ=45.57

ΔΙΑΡΚΕΙΑ=2.12

**CG= ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΟΚΟΥΡΗΣ / ΑΔΕΛΦΟΣ ΤΟΥ
ΞΑΝΘΟΥ**

CREDITS

ΤΕΛΟΣ